

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Навчально-науковий інститут економіки та управління

Обліково-фінансовий факультет

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

**Бюджетування діяльності суб'єктів
господарювання**

*збірник тестових завдань для самоперевірки знань
здобувачів вищої освіти ступеня «Бакалавр»
спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
денної форми навчання*

**МИКОЛАЇВ
2020**

УДК 658.15.012.2
Б99

Друкується за рішенням науково-методичної комісії обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету від 06.02.2020 р., протокол № 6.

Укладачі:

- Н. М. Сіренко – д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет;
- І. В. Баришевська – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет;
- К. А. Мікуляк – асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет.

Рецензенти:

- Д. В. Таран – власник ПП «Агрохолдинг Афіна Паллада»;
- С. В. Сирцева – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет.

© Миколаївський національний аграрний університет, 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Тестові завдання до теми 1. Сутність та значення фінансового планування і прогнозування у фінансовому управлінні підприємств	5
Тестові завдання до теми 2. Теоретичні та організаційні основи бюджетування.....	7
Тестові завдання до теми 3. Особливості бюджетування в промисловості, торгівлі, фінансових установах.....	11
Тестові завдання до теми 4. Сутність та значення операційного бюджетування.....	14
Тестові завдання до теми 5. Побудова фінансових бюджетів та їх консолідація.....	16
Тестові завдання до теми 6. Моніторинг бюджетування.....	19
Тестові завдання до теми 7. Відповідальність та мотивація в бюджетуванні.....	21
Тестові завдання до теми 8. Ризики невиконання бюджетів та шляхи їх мінімізації.....	23
Тестові завдання до теми 9. Управлінські рішення при бюджетуванні.....	26
Перелік рекомендованих літературних джерел та законодавчо-нормативних актів	30

ВСТУП

Система бюджетування на підприємстві є одним з комплексних методичних підходів, що дозволяє створити внутрішній механізм управління його ресурсами, який охоплює всі сторони діяльності суб'єкта господарювання. За змістом бюджетування виступає технологією планування, обліку, здійснення контролю й аналізу фінансових і матеріальних потоків. Бюджетування дає можливість координувати всі сторони діяльності підприємства, зусилля всіх підрозділів для досягнення кінцевого результату і, як наслідок, підвищення ефективності діяльності та фінансової стійкості.

Навчальна дисципліна «Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання» вивчається при підготовці бакалаврів зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Мета дисципліни – формування системи знань з розроблення перспективних, поточних та оперативних бюджетів фінансової діяльності підприємства та контролю їх виконання.

Завдання дисципліни: засвоєння особливостей технології фінансового планування, обліку і контролю доходів і витрат, сформованих у процесі підприємницької діяльності на всіх рівнях управління, яка дозволяє аналізувати прогнозовані та отримані фінансові показники.

Об'єктом дисципліни виступає фінансова діяльність підприємств.

Предметом дисципліни є фінансові відносини, що виникають у процесі планування і контролю діяльності підприємства.

Тестові завдання до теми 1: Сутність та значення фінансового планування і прогнозування у фінансовому управлінні підприємств

1. *Науковий процес обґрунтування на певний період руху фінансових ресурсів підприємства і відповідно фінансових відносин – це:*
 - а. фінансове прогнозування;
 - б. фінансовий стан;
 - в. фінансове прогнозування;
 - г. всі відповіді вірні.

2. *Забезпечення оптимальних можливостей для успішної господарської діяльності, отримання необхідних для цього коштів і в кінцевому підсумку досягнення прибутку підприємства – це:*
 - а. основна ідея прогнозування;
 - б. основний принцип прогнозування;
 - в. основна мета прогнозування;
 - г. основна функція прогнозування.

3. *Які завдання виконує фінансове планування?*
 - а. забезпечення необхідними фінансовими ресурсами виробничої, інвестиційної та операційної діяльності;
 - б. контроль за фінансовим станом, платоспроможністю та кредитоспроможністю підприємства;
 - в. визначення шляхів ефективного вкладення капіталу, оцінка ступеня раціонального його використання;
 - г. всі відповіді вірні.

4. *Який із принципів підсумовує основні риси планування, забезпечує реальність, ефективність запланованих завдань?*
 - а. принцип об'єктивної необхідності;
 - б. принцип науковості;
 - в. принцип повноти;
 - г. принцип обґрунтованості.

5. *Який із принципів означає, що розроблені плани (бюджети) та показники повинні охоплювати всі сфери та види діяльності?*
 - а. принцип об'єктивної необхідності;
 - б. принцип науковості;
 - в. принцип повноти;
 - г. принцип обґрунтованості.

6. *Який із принципів вимагає, щоб розроблена система планів мала можливість коригування при зміні фінансово-економічних умов у суспільстві?*

- а. принцип економічності;
- б. принцип реальності;
- в. принцип повноти;
- г. принцип гнучкості.

7. Який із принципів полягає в тому, що витрати на планування (бюджетування) повинні раціонально співвідноситись з отриманими результатами?

- а. принцип економічності;
- б. принцип інтегрованості;
- в. принцип повноти;
- г. принцип гнучкості.

8. Який із принципів передбачає узгодження виробничих та фінансових ресурсів, планів на різних рівнях управління виробництвом?

- а. принцип економічності;
- б. принцип комплексності та єдності мети;
- в. принцип повноти;
- г. принцип науковості.

9. Який із методів застосовують при плануванні фінансових показників діяльності підприємства?

- а. балансовий;
- б. нормативний та розрахунково-аналітичний;
- в. економіко-математичного моделювання;
- г. всі відповіді вірні.

10. Методи вимірювання одновимірних та багатовимірних статистичних сукупностей належать до:

- а. економетричних методів;
- б. методів математичного програмування;
- в. методів економічної кібернетики;
- г. методів математичної статистики.

11. Системний аналіз, методи імітації, моделювання, навчання, ділових ігор, розпізнавання образів належать до:

- а. економетричних методів;
- б. методів математичного програмування;
- в. методів економічної кібернетики;
- г. методів математичної статистики

12. Періодом поточного планування є:

- а. декада, місяць, квартал;
- б. 1 рік;
- в. 3-5 років;
- г. 5-10 років.

13. *Періодом оперативного планування є:*

- а. декада, місяць, квартал;
- б. 1 рік;
- в. 3-5 років;
- г. 5-10 років.

14. *Періодом перспективного (стратегічного) планування є:*

- а. декада, місяць, квартал;
- б. 1 рік;
- в. 3-5 років;
- г. 5-10 років.

15. *Сферою охоплення бізнес-планування є:*

- а. виробнича програма;
- б. основні цілі підприємства;
- в. функціональні напрямки;
- г. підприємницька ідея, проєкт.

Питання для самоконтролю

1. На яких принципах побудовано фінансове планування?
2. Які елементи містить фінансове планування?
3. Які відмінності фінансового планування і прогнозування?
4. У чому полягає головна мета фінансового планування?
5. Розкрийте принципи фінансового планування.
6. Наведіть методи фінансового планування.
7. Охарактеризуйте основні завдання фінансового планування.
8. Які методи застосовуються при плануванні фінансових показників діяльності підприємства?
9. Назвіть види фінансового планування.
10. Дайте визначення фінансового планування.

Тестові завдання до теми 2: Теоретичні та організаційні основи бюджетування

1. *Процес складання бюджетів та контролю за їх виконанням – це:*
 - а. бюджетний процес;
 - б. бюджетне прогнозування;
 - в. бюджет;

г. бюджетування.

2. Який із принципів бюджетування передбачає, що всі операції підприємства повинні відображатись в бюджеті?

- а. прозорості;
- б. повноти;
- в. декомпозиції;
- г. точності.

3. Який із принципів бюджетування вимагає, щоб грошові надходження та виплати відображалися відповідно до їх видів і джерел виникнення, завдяки чому можна контролювати рух грошових коштів у розрізі окремих центрів прибутковості та відповідальності?

- а. точності;
- б. декомпозиції;
- в. спеціалізації;
- г. прозорості.

4. Який із принципів бюджетування означає, що бюджети повинні ділитися на окремі періоди, тривалість яких визначається специфікою організації фінансової діяльності підприємства (щоденні, щодекадні, тижневі, на місяць, квартал тощо)?

- а. декомпозиції;
- б. періодичності;
- в. прозорості;
- г. точності.

5. За способом бюджетування розрізняють:

- а. нуль-базис-бюджетування;
- б. бюджети від досягнутого;
- в. бюджети із розробленням додаткових варіантів;
- г. всі відповіді вірні.

6. На першому етапі нуль-базис-бюджетування....

- а. керівництво підприємства визначає стратегічні та оперативні цілі, оцінює наявні ресурси та приймає рішення про сфери застосування даного методу;
- б. керівники підрозділів визначають альтернативні способи досягнення поставлених завдань і необхідні витрати;
- в. керівники підрозділів розробляють конкретні цільові показники для окремих функціональних одиниць та способи їх реалізації;
- г. на рівні підприємства приймаються рішення про пріоритети у виробництві ресурсів, рівень виробництва та затрати.

7. *На четвертому етапі нуль-базис-бюджетування....*

- а. керівництво підприємства визначає стратегічні та оперативні цілі, оцінює наявні ресурси та приймає рішення про сфери застосування даного методу;
- б. керівники підрозділів визначають альтернативні способи досягнення поставлених завдань і необхідні витрати;
- в. керівники підрозділів розробляють конкретні цільові показники для окремих функціональних одиниць та способи їх реалізації;
- г. на рівні підприємства приймаються рішення про пріоритети у виробництві ресурсів, рівень виробництва та затрати.

8. *На сьомому етапі нуль-базис-бюджетування....*

- а. керівництво підприємства визначає стратегічні та оперативні цілі, оцінює наявні ресурси та приймає рішення про сфери застосування даного методу;
- б. керівники підрозділів визначають альтернативні способи досягнення поставлених завдань і необхідні витрати;
- в. керівники підрозділів розробляють конкретні цільові показники для окремих функціональних одиниць та способи їх реалізації;
- г. на рівні підприємства приймаються рішення про пріоритети у виробництві ресурсів, рівень виробництва та затрати.

9. *На дев'ятому етапі нуль-базис-бюджетування....*

- а. контролер перевіряє рівень виконання бюджетних показників та доповідає керівництву про причини відхилення факту від плану;
- б. відділ контролінгу розробляє бюджет з відображенням контрольних показників для окремих носіїв рішень;
- в. на рівні підприємства приймаються рішення про пріоритети у виробництві ресурсів, рівень виробництва та затрати;
- г. керівники підрозділів розробляють конкретні цільові показники для окремих функціональних одиниць та способи їх реалізації.

10. *Виконавцями на етапі вироблення (уточнення) стратегічних цілей є:*

- а. центральна служба контролінгу;
- б. відділ контролінгу;
- в. структурні підрозділи;
- г. група стратегічного планування, контролер.

11. *Виконавцями на етапі оформлення та доведення до менеджерів верхньої та середньої ланки бюджетної резолюції є:*

- а. відділ контролінгу;
- б. центральна служба контролінгу;
- в. структурні підрозділи;

г. група стратегічного планування, контролер.

12. Виконавцями на етапі заповнення первинних форм і направлення їх до відділу контролінгу є:

- а. група стратегічного планування, контролер;
- б. центральна служба контролінгу;
- в. структурні підрозділи;
- г. відділ контролінгу.

13. Виконавцями на етапі розробки фінансових прогнозів, планування та аналізу альтернатив є:

- а. центральна служба контролінгу;
- б. контролер у співпраці з відповідними службами;
- в. служби контролінгу;
- г. відділ контролінгу.

14. Виконавцями на етапі фіксації узгоджених показників у конкретних бюджетах є:

- а. центральна служба контролінгу;
- б. контролер у співпраці з відповідними службами;
- в. служби контролінгу;
- г. відділ контролінгу.

15. Виконавцями на етапі фіксації узгоджених показників у конкретних бюджетах є:

- а. правління, керівництво підприємством;
- б. Структурні підрозділи;
- в. служби контролінгу;
- г. центральна служба контролінгу.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягають відмінності між бюджетом і бюджетуванням?
2. Назвіть принципи бюджетування.
3. Охарактеризуйте етапи бюджетування на підприємстві.
4. Опишіть особливості бюджетного планування.
5. Які функції притаманні бюджетуванню?
6. Які є види бюджетів та чим вони відрізняються?
7. Які існують способи бюджетування?
8. Розкрийте сутність бюджетування.
9. У чому полягає методологія нуль-базис-бюджетування?
10. Перелічіть етапи нуль-базис-бюджетування.

Тестові завдання до теми 3: Особливості бюджетування в промисловості, торгівлі, фінансових установах

1. *Процес, який забезпечує перетворення цілей, завдань комерційного банку і заходів щодо їх виконання в конкретні абсолютні та відносні показники і нормативи, відповідно до яких необхідно здійснювати управління банківською установою у плановому періоді – це:*
 - а. фінансове прогнозування;
 - б. фінансовий аналіз;
 - в. фінансовий контроль;
 - г. фінансове планування.

2. *Продуктами фінансового планування і бюджетування є:*
 - а. фінансова модель і план банківських операцій;
 - б. бюджет банківської установи і бюджети структурних підрозділів;
 - в. розрахунок прогнозних показників;
 - г. всі відповіді вірні.

3. *Призначенням фінансової моделі і плану банківських операцій є:*
 - а. відображення джерел доходів банківської установи;
 - б. відображення видатків банківської установи;
 - в. відображення джерел і обсягів планових доходів банківської установи;
 - г. відображення видатків і капітальних затрат банківської установи.

4. *Фінансова модель містить:*
 - а. баланс ресурсів і вкладень комерційного банку з розбивкою за укрупненими видами;
 - б. маржу від активно-пасивних операцій;
 - в. загальний фінансовий результат;
 - г. всі відповіді вірні.

5. *Які складові містить план банківських операцій?*
 - а. поділ активних і пасивних операцій за детальними видами;
 - б. обсяги комісійно-посередницьких операцій з поділом за видами;
 - в. дохідність окремих видів комісійно-посередницьких операцій;
 - г. всі вищеперераховані елементи.

6. *Величина мінімальної операційної маржі, необхідної для покриття поточних витрат комерційного банку, достатньої маржі для планомірного розвитку банківської установи, а також інші не запропоновані заходи – це:*
 - а. видаткова частина;
 - б. витратна частина;
 - в. дохідна частина;
 - г. прибуткова частина.

7. *Витрати, необхідні для придбання, введення в експлуатацію, для ремонту й обслуговування основних засобів і нематеріальних активів з метою подальшого розвитку банківської установи, податкові платежі та обов'язкові відрахування – це:*

- а. дохідна частина;
- б. витратна частина;
- в. видаткова частина;
- г. прибуткова частина.

8. *Видатки на утримання установи і персоналу комерційного банку, а також експлуатаційні та інші видатки, пов'язані з поточною діяльністю комерційного банку – це:*

- а. видаткова частина;
- б. дохідна частина;
- в. прибуткова частина;
- г. витратна частина.

9. *Видатки, що прямо не пов'язані з обсягом операцій та ефективністю їхнього виконання – це:*

- а. умовно постійні видатки;
- б. умовно змінні видатки;
- в. додаткові видатки;
- г. бюджетні видатки.

10. *Видатки, які перебувають у прямій залежності від обсягів операцій комерційного банку – це:*

- а. умовно змінні видатки;
- б. умовно постійні видатки;
- в. додаткові видатки;
- г. бюджетні видатки.

11. *Бюджет і план банківських операцій містить:*

- а. повний перелік базових показників на плановий період; основою для розрахунку прогнозних форм фінансової звітності, обов'язкових та оцінних нормативів, показників ефективності роботи банківської установи;
- б. прогнозний баланс та звіт про фінансові результати;
- в. прогноз дотримання нормативів НБУ;
- г. прогнозний розрахунок системи внутрішніх показників платоспроможності, ліквідності й ефективності роботи банківської установи.

12. *Зведений фінансовий план являє собою:*

- а. зведений бюджет;
- б. сукупність фінансових планів (планів робіт і бюджетів) усіх підрозділів банківської установи;

- в. фінансову модель;
- г. всі відповіді вірні.

13. *Який вид планування передбачає складання планів на підставі фактичних результатів, досягнутих за попередній період?*

- а. планування від досягнутого;
- б. планування «з нуля»;
- в. планування згори донизу;
- г. планування знизу вгору.

14. *Який вид планування передбачає обґрунтування запланованих заходів, витратків та інших показників так, начебто вони здійснюють свою діяльність вперше?*

- а. планування згори донизу;
- б. планування знизу догори;
- в. планування «з нуля»;
- г. планування від досягнутого.

15. *До переваг впровадження бюджетування належать:*

- а. планування бюджетів структурних підрозділів дає більш точні планові обсяги та структуру витрат;
- б. забезпечення координації різних видів діяльності та окремих підрозділів, погодження інтересів окремих робітників і груп у цілому на підприємстві;
- в. стимулювання керівників усіх рангів у досягненні цілей своїх центрів відповідальності;
- г. всі відповіді вірні.

Питання для самоконтролю

1. Опишіть особливості системи бюджетів на підприємстві та їх взаємозв'язок.
2. Наведіть складові групи основних бюджетів.
3. Охарактеризуйте склад типових часткових бюджетів.
4. Назвіть учасників процесу бюджетування.
5. Охарактеризуйте етапи складання основного бюджету на підприємстві.
6. Назвіть організаційні передумови складання основного бюджету підприємства.
7. Що являє собою бюджетний комітет?
8. Які функції бюджетного комітету?
9. Опишіть схему управління бюджетним процесом на підприємстві.
10. Назвіть внутрішніх та зовнішніх учасників процесу бюджетування.

Тестові завдання до теми 4: Сутність та значення операційного бюджетування

1. *Розпис на плановий період доходів і витрат підприємства, які забезпечують складання бюджету прибутку – це:*
 - а. фінансовий бюджет підприємства;
 - б. операційний бюджет підприємства;
 - в. бюджет виробництва;
 - г. бюджет прямих витрат на оплату праці.

2. *Операційний бюджет, що містить інформацію про запланований обсяг продажів, ціну і очікуваний дохід від реалізації кожного виду продукції – це:*
 - а. бюджет прибутку;
 - б. бюджет продажів;
 - в. бюджет витрат на збут;
 - г. бюджет виробничих накладних витрат.

3. *Виробнича програма підприємства, яка визначає заплановані номенклатуру і обсяг виробництва продукції у бюджетному періоду в натуральних показниках – це:*
 - а. бюджет виробництва;
 - б. бюджет витрат на збут;
 - в. бюджет потреб у матеріалах;
 - г. бюджет прибутку.

4. *Який із бюджетів визначає кількість матеріалів, необхідних для виробництва запланованого обсягу продукції і кількість матеріалів, які необхідно закупити протягом запланованого періоду?*
 - а. бюджет прибутку;
 - б. бюджет потреб у матеріалах;
 - в. бюджет продажів;
 - г. бюджет витрат на збут.

5. *Який з бюджетів відображає обсяг усіх витрат, пов'язаних з управлінням та обслуговуванням виробництва, забезпеченням необхідних умов функціонування технологічного обладнання, освітлення, опалення будівель та іншими затратами?*
 - а. бюджет потреб у матеріалах;
 - б. бюджет прибутку;
 - в. бюджет витрат на збут;
 - г. бюджет загально виробничих накладних витрат.

6. *Який з видів бюджетів містить інформацію, необхідну для підготовки фінансових документів основного бюджету (прогнозованого звіту про прибутки, прогнозованого балансу)?*
- фінансовий бюджет підприємства;
 - бюджет запасів готової продукції;
 - бюджет затрат на збут і управління;
 - бюджет прямих витрат на оплату праці.
7. *Плановий документ, в якому наведені затрати, пов'язані зі збутом продукції у бюджетному періоді і відображені очікувані затрати на обслуговування та управління підприємством в цілому – це:*
- бюджет запасів готової продукції;
 - бюджет продажів;
 - бюджет затрат на збут і управління;
 - бюджет виробничих накладних витрат.
8. *Форма фінансової звітності, складена на початок звітного періоду, яка відображає фінансовий результат запланованої діяльності – це:*
- бюджет виробництва;
 - прогнозний звіт про прибуток (збиток);
 - прогноз звіту про фінансові результати;
 - бюджет прибутку.
9. *Документ, який містить прогнозну інформацію щодо формування фінансових результатів діяльності підприємства в майбутньому на основі даних про доходи і витрати – це:*
- Прогнозний звіт про прибуток (збиток);
 - прогноз звіту про фінансові результати;
 - бюджет продажів;
 - бюджет витрат на збут.
10. *За якою формою складається прогноз фінансових результатів?*
- форма №1 Звіт про фінансовий стан;
 - форма №2 Звіт про фінансові результати;
 - форма №3 Звіт про рух грошових коштів;
 - форма №4 Звіт про власний капітал.

Питання для самоконтролю

- У чому полягає сутність операційного бюджету підприємства?
- Наведіть складові операційного бюджету.
- Що таке бюджет продажів?
- Що являє собою бюджет виробництва?
- Охарактеризуйте поняття обсягу виробництва.
- Що являє собою бюджет потреб у матеріалах?

7. Дайте визначення бюджету затрат на збут і управління.
8. Що таке прогноз звіту про фінансові результати?
9. У чому полягає взаємозв'язок фінансових звітів підприємства та операційної, інвестиційної й фінансової діяльності?
10. Поясніть необхідність планування фінансових результатів.

Тестові завдання до теми 5: Побудова фінансових бюджетів та їх консолідація

1. *Плановий документ, який відображає майбутні платежі і надходження грошових коштів – це:*
 - а. бюджет потреб у матеріалах;
 - б. бюджет грошових коштів;
 - в. бюджет витрат на збут;
 - г. бюджет прибутку.
2. *Процес аналізу рішень про включення у бюджет капіталу – це:*
 - а. плановий обсяг потреби в капіталі;
 - б. капітальне бюджетування;
 - в. бюджет продажів;
 - г. бюджет потреб у матеріалах.
3. *Основні активи, що застосовуються у виробництві – це:*
 - а. фінанси;
 - б. позики;
 - в. капітал;
 - г. бюджет.
4. *План, який у деталях розкриває передбачувані витрати та прибутки протягом певного періоду часу – це:*
 - а. баланс;
 - б. бюджет;
 - в. капітал;
 - г. прибуток.
5. *До етапів бюджетування капітальних вкладень відносять:*
 - а. визначення потенційних проектів капітальних вкладень;
 - б. калькулювання витрат і доходів, пов'язаних із здійсненням проектів;
 - в. складання бюджету капітальних вкладень;
 - г. всі відповіді вірні.

6. *Операції з придбання основних засобів, нематеріальних активів, здійснення фінансових інвестицій відносяться до:*
- а. грошових видатків у результаті інвестиційної діяльності;
 - б. грошових видатків у результаті операційної діяльності;
 - в. грошових видатків у результаті фінансової діяльності;
 - г. всі відповіді вірні.
7. *Операції з фінансування виробничих запасів, заробітна плата та нарахування на неї, сплата податку на прибуток відносяться до:*
- а. грошових видатків у результаті операційної діяльності;
 - б. грошових видатків у результаті інвестиційної діяльності;
 - в. грошових видатків у результаті фінансової діяльності;
 - г. всі відповіді вірні.
8. *Сплата дивідендів, погашення позичок та повернення внесків власників відносяться до:*
- а. грошових видатків у результаті інвестиційної діяльності;
 - б. грошових видатків у результаті фінансової діяльності;
 - в. грошових видатків у результаті операційної діяльності;
 - г. всі відповіді вірні.
9. *Проміжок часу між придбанням запасів для здійснення виробничо-господарської діяльності та отримання коштів від реалізації виробленої продукції називають:*
- а. операційним днем;
 - б. операційним періодом;
 - в. операційним циклом;
 - г. операційним роком.
10. *До основних видів запасів підприємства відносяться:*
- а. виробничі запаси;
 - б. готова продукція;
 - в. товари;
 - г. виробничі запаси, готова продукція, товари.
11. *Розрахунок потреби в капіталі для фінансування оборотних засобів включає:*
- а. тільки кумулятивний метод;
 - б. тільки елективний метод;
 - в. кумулятивний та елективний методи;
 - г. виробничий метод.
12. *Форма фінансової звітності, що містить інформацію про майбутній фінансовий стан підприємства, який очікується внаслідок запланованих операцій – це:*

- а. звіт про фінансовий стан;
- б. звіт про фінансові результати;
- в. прогнозний баланс;
- г. всі відповіді вірні.

13. *Загальна потреба в капіталі розраховується як сума:*

- а. капіталу, необхідного для фінансування ОЗ і нематеріальних активів (інвестиційна діяльність);
- б. капіталу для фінансування оборотних активів (операційна діяльність);
- в. капіталу для фінансування витрат, не пов'язаних з основною діяльністю;
- г. всі відповіді вірні.

14. *Зміна (динаміка) у складі активів і пасивів (приріст чи зменшення), які очікуються у плановому періоді, відображаються у:*

- а. звіті про фінансові результати;
- б. динамічному балансу;
- в. звіті про власний капітал;
- г. звіті про рух грошових коштів.

15. *Операційно процес фінансового планування складається з:*

- а. формування, узгодження і підготовки до затвердження фінансового плану;
- б. затвердження і виконання фінансового плану;
- в. аналізу результатів роботи і контролю виконання фінансових планів;
- г. всі відповіді вірні.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте етапи бюджетування капітальних вкладень.
2. Що таке бюджет грошових коштів?
3. Назвіть особливості капітального бюджетування.
4. Що входить до складу грошових видатків у результаті операційної діяльності?
5. Опишіть грошові видатки, що виникають у результаті інвестиційної діяльності.
6. Охарактеризуйте грошові видатки, що виникають у результаті фінансової діяльності.
7. Розкрийте сутність операційного циклу.
8. Що таке прогнозний баланс?
9. Що являє собою динамічний баланс?
10. Охарактеризуйте складові процесу фінансового планування.

Тестові завдання до теми 6: Моніторинг бюджетування

1. *Порівняння фактичних показників фінансово-господарської діяльності з плановими (бюджетними) з метою перевірки їх узгодженості за величиною і термінами, а також аналіз причин відхилень з метою вироблення пропозицій щодо коригування бюджетів чи фінансово-господарської діяльності – це:*
 - а. бюджетне планування;
 - б. бюджетний моніторинг;
 - в. бюджетний контроль;
 - г. бюджетна резолюція.

2. *Об'єктом бюджетного контролю є:*
 - а. операційний бюджет;
 - б. фінансовий бюджет;
 - в. інвестиційний бюджет;
 - г. операційний, фінансовий та інвестиційний бюджети.

3. *Економіко-правова структура бюджетів суб'єктів підприємницької діяльності є:*
 - а. джерелом бюджетного контролю;
 - б. методом бюджетного контролю;
 - в. принципом бюджетного контролю;
 - г. елементом бюджетного контролю.

4. *До завдань бюджетного контролю належать:*
 - а. визначення суттєвих фактичних відхилень в діяльності підприємства;
 - б. аналіз причин цих відхилень з метою їх подальшого усунення;
 - в. управління відхиленнями та доцільність проведення коригуючих змін у діяльності підприємства;
 - г. всі відповіді вірні.

5. *Для здійснення контролю за виконанням бюджетів використовують?*
 - а. трирівневу систему контролю;
 - б. дворівневу систему контролю;
 - в. однорівневу систему контролю;
 - г. п'ятирівневу систему контролю.

6. *До елементів системи контролю відносять:*
 - а. об'єкти та предмети контролю;
 - б. суб'єкти контролю;
 - в. інструменти контролю;
 - г. об'єкти, предмети, суб'єкти та інструменти контролю.

7. *До етапів проведення бюджетного контролю належать:*
- а. ідентифікація фактичних даних;
 - б. розрахунок відхилень;
 - в. визначення причин і факторів відхилень;
 - г. всі відповіді вірні.
8. *Економіко-правова структура бюджетів суб'єктів підприємницької діяльності є:*
- а. джерелом бюджетного контролю;
 - б. методом бюджетного контролю;
 - в. принципом бюджетного контролю;
 - г. елементом бюджетного контролю.
9. *За результатами бюджетного контролю оформлюється:*
- а. звіт про рух грошових коштів;
 - б. звіт про виконання бюджетів;
 - в. звіт про власний капітал;
 - г. звіт про сукупний дохід.
10. *Процес систематичного порівняння бюджетних (стандартних) і фактичних показників діяльності та пояснення причин відхилень – це:*
- а. контроль відхилень;
 - б. аналіз відхилень;
 - в. оцінка відхилень;
 - г. діагностика відхилень.
11. *До зовнішніх причин виникнення відхилень належать:*
- а. зміни в конкуренції;
 - б. зміна умов поставки;
 - в. економічні, соціальні, юридичні та політичні зміни;
 - г. всі відповіді вірні.
12. *До внутрішніх причин виникнення відхилень належать:*
- а. зміна методів управління;
 - б. неефективне використання ресурсів;
 - в. неякісне складання бюджету;
 - г. всі відповіді вірні.
13. *Визначення та оцінка всіх факторів, що зумовили відхилення та вироблення на цій основі висновків і пропозицій щодо подолання виявлених негативних факторів і слабких місць, використання можливих ресурсів і відповідної корекції планів – це:*

- а. мета аналізу;
- б. предмет аналізу;
- в. принцип аналізу;
- г. об'єкт аналізу.

14. *За якими факторами здійснюється аналіз відхилень фактичного прибутку від бюджетних показників?*

- а. вплив зміни обсягів реалізації та ціни;
- б. вплив зміни асортименту реалізованої продукції;
- в. вплив зміни величини затрат;
- г. вплив зміни обсягів реалізації, ціни, асортименту реалізованої продукції, величини затрат.

15. *Принцип управління, за якого концентрується увага тільки на суттєвих відхиленнях діяльності підприємства – це:*

- а. управління при відхиленнях;
- б. управління при витратах;
- в. управління при плануванні;
- г. управління при коригуванні.

Питання для самоконтролю

1. Що таке бюджетний контроль?
2. У чому полягають завдання бюджетного контролю?
3. Назвіть елементи системи контролю.
4. Охарактеризувати етапи проведення бюджетного контролю.
5. Що являє собою джерело бюджетного контролю?
6. Що таке звіт про виконання бюджетів?
7. Описати зовнішні причини виникнення відхилень.
8. У чому полягають внутрішні причини виникнення відхилень?
9. Опишіть аналіз відхилень фактичного прибутку від бюджетних показників.
10. Що являє собою процес управління при відхиленнях?

Тестові завдання до теми 7: Відповідальність та мотивація в бюджетуванні

1. *Винагорода та пільги, залежно від результатів бюджетування, професійності, здібностей і можливостей відносяться до:*
 - а. морально-етичних стимулів;
 - б. економічних стимулів;
 - в. соціальних стимулів;
 - г. матеріальних стимулів.

2. *Самореалізація особистості, ступінь участі працівників в самоуправлінні, соціальний статус працівників відносяться до:*
 - а. економічних стимулів;
 - б. соціальних стимулів;
 - в. морально-етичних стимулів;
 - г. матеріальних стимулів.

3. *Діловий імідж підприємства, престижність роботи в ньому відносяться до:*
 - а. матеріальних стимулів;
 - б. морально-етичних стимулів;
 - в. соціальних стимулів;
 - г. заставні свідочтва.

4. *До критеріїв заохочення відносяться:*
 - а. перевиконання планових завдань;
 - б. розміри економії ресурсів та скорочення витрат;
 - в. точність виконання бюджетних завдань (досягнення показників);
 - г. всі відповіді вірні.

5. *Критеріями винагороди центру доходів є:*
 - а. виконання бюджету продаж (за обсягами та асортиментом);
 - б. дотримання встановленої політики дебіторської заборгованості (умови розрахунків зі споживачами);
 - в. не перевищення лімітів контрольованих витрат (бюджет реклами, маркетингових досліджень);
 - г. всі відповіді вірні.

6. *Критеріями винагороди центру витрат є:*
 - а. виконання бюджету виробництва, бюджету придбання сировини і матеріалів (за обсягами, асортиментом, цінами);
 - б. дотримання встановлених термінів своєчасності постачання матеріалів;
 - в. дотримання розробленої політики кредиторської заборгованості;
 - г. всі відповіді вірні.

7. *Критерієм винагороди центру прибутку є:*
 - а. виконання бюджету продаж (за обсягом та асортиментом);
 - б. поєднання в єдиному контурі критеріїв центру витрат і центру доходів;
 - в. виконання бюджету виробництва, бюджету придбання сировини і матеріалів (за обсягами, асортиментом, цінами);
 - г. дотримання встановленої політики дебіторської заборгованості (умови розрахунків зі споживачами).

8. *Критерієм винагороди центру інвестицій є:*
- а. виконання бюджету виробництва, бюджету придбання сировини і матеріалів (за обсягами, асортиментом, цінами);
 - б. дотримання розробленої політики кредиторської заборгованості;
 - в. виконання бюджету капітальних вкладень (за обсягом та термінами);
 - г. поєднання в єдиному контурі критеріїв центру витрат і центру доходів.
9. *До основних причин невиконання бюджетів відносять:*
- а. необґрунтованість встановлених показників за бюджетом;
 - б. дисбаланс між повноваженнями та відповідальністю;
 - в. відсутність фінансової відповідальності за виконання бюджетів;
 - г. всі відповіді вірні.
10. *Зведений бюджет включає:*
- а. операційний;
 - б. фінансовий;
 - в. інвестиційний;
 - г. операційний та фінансовий бюджет.

Питання для самоконтролю

1. Сутність економічних стимулів.
2. Що таке соціальні стимули?
3. Назвіть морально-етичні стимули.
4. Охарактеризувати критерії заохочення.
5. Що входить до складу критеріїв винагороди центру доходів?
6. Охарактеризуйте критерії винагороди центру витрат.
7. Опишіть критерії винагороди центру прибутку.
8. Критерії винагороди центру інвестицій.
9. Які основні причини невиконання бюджетів?
10. У чому полягає сутність операційного та фінансового бюджету?

Тестові завдання до теми 8: Ризики невиконання бюджетів та шляхи їх мінімізації

1. *Можливість уникнути несприятливих ситуацій у ході реалізації планів з виконання бюджетів підприємства називають:*
- а. прогнозуванням;
 - б. ризиком;
 - в. плануванням;
 - г. абстрагуванням.

2. *Функціями ризику є:*
 - а. регулююча та контрольна;
 - б. регулююча та захисна;
 - в. регулююча та стимулююча;
 - г. регулююча та розподільча.

3. *До інфляційних ризиків належать:*
 - а. політичні;
 - б. валютні;
 - в. торгові;
 - г. чисті інфляційні, валютні та ризики ліквідності.
4. *До ризиків зниження дохідності належать:*
 - а. відсоткові та валютні;
 - б. виробничі;
 - в. відсоткові та кредитні;
 - г. біржові.

5. *До ризиків прямих фінансових втрат належать:*
 - а. біржові
 - б. селективні;
 - в. банкрутство;
 - г. всі відповіді вірні.

6. *До причин виникнення ризиків відносять:*
 - а. відсутність повної інформації;
 - б. випадковість;
 - в. протидія;
 - г. всі відповіді вірні.

7. *Якісний аналіз ризиків передбачає:*
 - а. виявлення факторів, областей і видів ризиків;
 - б. оцінка розмірів окремих ризиків і ризику проекту в цілому;
 - в. прийняття рішень щодо доцільності участі у проекті та оцінки наслідків;
 - г. всі відповіді вірні.

8. *Яка із ділянок ризиків характеризується покриттям всіх витрат або одержанням прибутку набагато меншого від розрахункового?*

- а. безризикована ділянка;
- б. ділянка мінімального ризику;
- в. ділянка критичного ризику;
- г. ділянка недопустимого (катастрофічного) ризику.

9. *Яка із ділянок ризиків характеризується можливим втрачанням прибутку та відшкодуванням витрат за свій рахунок через недоотримання очікуваного прибутку?*

- а. безризикована ділянка;
- б. ділянка мінімального ризику;
- в. ділянка критичного ризику;
- г. ділянка недопустимого (катастрофічного) ризику.

10. *На якій із ділянок ризиків діяльність підприємства доводяться до банкрутства?*

- а. безризикована ділянка;
- б. ділянка мінімального ризику;
- в. ділянка критичного ризику;
- г. ділянка недопустимого (катастрофічного) ризику.

11. *За джерелом виникнення розрізняють:*

- а. ризики господарські;
- б. ризики, пов'язані з особистістю людини;
- в. ризики нестачі інформації;
- г. господарські та ризики, пов'язані з особистістю людини.

12. *За причинами виділяють:*

- а. ризики, що є наслідком невизначеності майбутнього;
- б. ризики непередбачуваної поведінки партнера;
- в. ризики нестачі інформації;
- г. всі відповіді вірні.

13. *Який із методів полягає у вишукуванні та використанні схожості, подібності явищ, предметів й систем?*

- а. метод сценаріїв;
- б. метод Монте-Карло;
- в. метод ЕКО;
- г. аналогові методи.

14. Який метод припускає складання повного переліку всіх можливих варіантів розвитку подій і оцінку імовірності здійснення кожного з них?

- а. метод сценаріїв;
- б. метод Монте-Карло;
- в. метод ЕКО;
- г. аналогові методи.

Цілями управління ризиком є:

- а. усвідомлення ризику, визначення причин його виникнення та ризикових сфер;
- б. мінімізація ризику при деяких заданих умовах;
- в. здійснення постійного контролю за рівнем ризиків із залученням механізму зворотного зв'язку;
- г. аналіз та оцінка ризику: мінімізація або обмеження ризику за допомогою відповідних методів управління.

Питання для самоконтролю

1. Що таке ризик?
2. Функції ризику.
3. Складові інфляційних ризиків.
4. Ризики зниження дохідності.
5. Ризики прямих фінансових втрат.
6. Особливості якісного аналізу ризиків.
7. Що являє собою ділянка мінімального ризику?
8. Що таке ділянка критичного ризику?
9. У чому полягають особливості методу сценаріїв?
10. Цілі управління ризиком.

Тестові завдання до теми 9: Управлінські рішення при бюджетуванні

1. Головною метою аналізу фінансово-господарського стану підприємства є:

- а. аналіз даних бухгалтерського обліку;
- б. аналіз даних фінансової звітності;
- в. підготовка інформації для прийняття управлінських рішень на всіх ступенях ієрархічної драбини;
- г. аналіз інвестиційного портфеля.

2. До основних завдань діагностики фінансового стану підприємства належать:

- а. оцінка очікуваного виконання планів;

- б. аналіз прибутку та рентабельності;
 - в. наукове обґрунтування управлінських рішень;
 - г. прогнозування господарської діяльності .
3. *До облікових джерел інформації для експертної діагностики належать:*
- а. бухгалтерський облік;
 - б. статистичних облік і звітність;
 - в. управлінський облік і звітність;
 - г. всі відповіді вірні.
4. *Стратегічна діагностика дозволяє:*
- а. оцінити ефективність стратегій підприємства;
 - б. зрозуміти стратегічну позицію підприємства в кожному із напрямів його діяльності;
 - в. оцінити сильні і слабкі сигнали, які надходять із внутрішнього та зовнішнього середовища;
 - г. всі відповіді вірні.
5. *Сукупність взаємопов'язаних і взаємообумовлених складових елементів, об'єднаних єдиною основною метою – створення і підтримки високого рівня конкурентних переваг діяльності підприємства – це:*
- а. тактика підприємства;
 - б. оперативний план;
 - в. економічна стратегія;
 - г. фінансовий план.
6. *До основних операцій розриву належать:*
- а. визначення пріоритетного показника підприємства, описаного в стратегії;
 - б. виявлення реальних можливостей підприємства з точки зору поточного стану середовища і майбутнього стану;
 - в. визначення бажаної тенденції зміни конкретного показника стратегічного плану;
 - г. всі відповіді вірні.
7. *Основою для прийняття стратегічних рішень є:*
- а. інформація оперативної діагностики;
 - б. інформація тактичної діагностики;
 - в. інформація стратегічної діагностики;
 - г. всі відповіді вірні.

8. *Базою для прийняття поточних, оперативних управлінських рішень є:*
- а. оперативна діагностика фінансово-господарської діяльності;
 - б. тактична діагностика фінансово-господарської діяльності;
 - в. стратегічна діагностика фінансово-господарської діяльності;
 - г. всі відповіді вірні.
9. *Оцінка минулої діяльності підприємства, його становище на певний момент і його майбутній потенціал є:*
- а. метою фінансового аналізу;
 - б. об'єктом фінансового аналізу ;
 - в. предметом фінансового аналізу ;
 - г. методом фінансового аналізу .
10. *Послідовність робіт, спрямованих на вирішення одного із завдань підприємства – це:*
- а. бізнес план;
 - б. бізнес-процес;
 - в. оперативний план;
 - г. стратегічний план.
11. *Взаємозв'язок і взаємозалежність найбільш важливих показників фінансового стану ілюструється за допомогою:*
- а. «ієрархії показників фінансового стану»;
 - б. «піраміди показників»;
 - в. «таблиці показників »;
 - г. «системи показників».
12. *Який із коефіцієнтів показує частку прибутку у виручці підприємства?*
- а. коефіцієнт рентабельності;
 - б. рентабельність капіталу;
 - в. рентабельність власного капіталу;
 - г. коефіцієнт автономії.
13. *Який із коефіцієнтів характеризує ефективність використання довгостроково інвестованих у підприємство коштів незалежно від їх джерела?*
- а. коефіцієнт рентабельності;
 - б. рентабельність власного капіталу;
 - в. рентабельність капіталу;
 - г. коефіцієнт автономії.

14. Який із коефіцієнтів показує частку власних коштів підприємства, вкладену в основні засоби?

- а. коефіцієнт маневреності власних коштів;
- б. коефіцієнт рентабельності капіталу;
- в. коефіцієнт автономії;
- г. коефіцієнт покриття.

15. Який із коефіцієнтів характеризує можливість погашення короткострокової заборгованості за першою вимогою клієнта?

- а. коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- б. коефіцієнт автономії;
- в. коефіцієнт миттєвої ліквідності;
- г. коефіцієнт покриття.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає головна мета аналізу фінансово-господарського стану підприємства?
2. Назвіть основні завдання діагностики фінансового стану підприємства.
3. Що таке економічна стратегія?
4. Що являє оперативна діагностика фінансово-господарської діяльності?
5. Що є метою фінансового аналізу?
6. Охарактеризуйте поняття бізнес-процесу.
7. Що таке «Піраміда показників»?
8. Охарактеризуйте коефіцієнт рентабельності.
9. Дайте визначення коефіцієнта маневреності власних коштів.
10. Яке нормативне значення коефіцієнта миттєвої ліквідності?

Перелік рекомендованих літературних джерел та законодавчо-нормативних актів

Законодавчі та нормативні акти:

1. Бюджетний кодекс України : закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Господарський кодекс України : закон України від 16.01.2003 №436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Податковий кодекс України : закон України від 02.12.2010 р. №2755–VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : закон України від 16.07.1999 №996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
5. Про господарські товариства : закон України від 19.09.1991 № 1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
6. Про інвестиційну діяльність : закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.

Основна література:

6. Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання [Електронний ресурс] : метод. реком. для виконання практичної роботи здобувачами вищої освіти 4 курсу денної форми навчання напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» / уклад. І. В. Барішевська. Миколаїв : МНАУ, 2017. 41 с. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/2556>.
7. Гудзь Ю. Ф. Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання : конспект лекцій. Кривий Ріг. *ДонНУЕТ*. 2018. 110 с.

Інформаційні ресурси:

8. Державна служба статистики України : офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
9. Державна фіскальна служба України : офіційний сайт. URL: <http://sfs.gov.ua>.
10. Міністерство фінансів України : офіційний сайт. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>.
11. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

Навчальне видання

**БЮДЖЕТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ**

*збірник тестових завдань для самоперевірки знань здобувачів вищої
освіти ступеня «Бакалавр» спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
денної форми навчання*

Укладачі: **Сіренко** Наталя Миколаївна
Баришевська Інна Володимирівна
Мікуляк Катерина Анатоліївна

Формат 60x84 1/16 Ум. друк. арк. 1,94.
Тираж 30 прим. Зам. б/н

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету.
54020 м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 490 від 20.02.2013 р.